

ਐਸਐਸ ਸੰਪਾਵਾਲੀਆ ਸੀ. ਜੇ. ਅਤੇ ਜੇ. ਵੀ. ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.

ਵਲੈਤੀ ਰਾਮ ਮਹਾਬੀਰ ਪਰਸ਼ਾਦ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ—ਜਵਾਬਦਾਰਾ।

1981 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 5509।

25 ਨਵੰਬਰ 1983

ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕੀਟ ਐਕਟ (1961 ਦਾ XXIII) 1981 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ VII ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ— ਧਾਰਾ 23 ਅਤੇ 23-ਏ— ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕੀਟਸ (ਆਮ) ਨਿਯਮ, 1962— ਨਿਯਮ 29— ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਦਰ ਵਧਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। 3 ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਂ— ਡੀਲਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਧਾਰ — ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਵਸੂਲੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 2 ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ—ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣਾ—ਸੈਕਸ਼ਨ 23-ਏ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ— ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦਾ ਬੋਝ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ-ਧਾਰਕ— ਸੈਕਸ਼ਨ 23-ਏ— ਕੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਦਰ 'ਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ—ਸੋਧਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ—ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ—ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਨਿਆਇਕ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਅਤੇ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼' ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ—ਕੀ ਵੈਧ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕੀਟ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 23-ਏ, ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵਧੀ ਹੋਈ ਦਰ 'ਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਉਗਰਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੈ। ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੀਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰਿਫੰਡ ਨੂੰ ਮੱਧਵਰਗੀ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੇ ਇਸ ਅਣਗਿਣਤ ਧਿਕਾਰਤ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਅਣਗਿਣਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੌਣ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਕੱਠੀ ਅਤੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇਹਾਂ ਪੱਖੋਂ, ਇਸ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਕੋਲ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ" ਬਰਾਬਰ ਅਸਮਰਥ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕੀਟ (ਜਨਰਲ) ਰੁਲਜ਼, 1962 ਦੇ ਨਿਯਮ 29 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤ, ਇਕੱਠੀ ਅਤੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ।' ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੌਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁੜ-ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਡੇਟਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਖਰੀਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜੰਗਲੀ ਹੰਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਸੰਭਵ ਬੋਝ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਨਿਆਇਕ ਵਿੰਗ ਵਿੱਚ ਘਸਪੋਠ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਐਕਟ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ਟੀਕਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਜਾਂ ਵਸੂਲੀ

ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦੁਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਦੁਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕਨੂੰਨ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਬਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਡਿੱਗ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23-ਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ 1981 ਦਾ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ VII, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਧਾਰਾ 13, 14, 15, 16 ਅਤੇ 18)।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ : -

- (a) ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕਿਟ (ਜੋਧ) ਐਕਟ, 1981 ਦੀ ਧਾਰਾ 3, 1981 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 7 (ਅਨੇਕਚਰ ਪੀ.ਐਲ.) ਨੂੰ ਅਯੋਗ, ਅਵੈਧ ਅਤੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;
- (b) 1981 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 7 (ਅਗ੍ਰੀਕਲਚਰ ਪੀ. 1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;
- (c) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿਟ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ (ਅਗ੍ਰੀਕਲਚਰ P.2) ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ;
- (d) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿਟ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;
- (e) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;
- (f) ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। *

ਮੈਂ ਅੱਗੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ 13,178.20 ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਮ.ਐਮ.ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਐਲ.ਬੱਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਐਚ.ਐਸ.ਬੇਦੀ, ਡੀਏਜੀ ਪੰਜਾਬ, ਰਾਜ ਲਈ।

ਭਾਗੀਰਥ ਦਾਸ, ਐਸ.ਸੀ. ਪਥੇਲਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 4।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ.ਜੇ

1. ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕਿਟ (ਜੋਧ) ਐਕਟ, 1981 (1981 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 7) ਦੁਆਰਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 23-ਏ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਪੰਦਰਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ

Walaiti Ram Mahabir Parshad v. The State of Punjab and others
(S. S. Sandhwalla, C.J.)

ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਇੱਥੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਤੰਗ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। 1961 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕੀਟ ਐਕਟ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਨੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਮਾਰਕੀਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤੀ ਉਪਜਾਂ 'ਤੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਫੀਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ / Re. ਵੱਧ ਹਰ ਸੌ ਰੁਪਏ ਲਈ 00.50 ਪੈਸੇ। ਫੀਸ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ 1969 ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1969 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 25 ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਮੁੜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1.00 ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 1973 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 17 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1.50 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ 1974 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 13 ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1.50 ਤੋਂ ਰੁ. 2.25 ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ। ਇਸ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ *ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਨੂਮਾਨ ਡੱਲ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਮਿੱਲਜ਼, ਹਿਸਾਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ* (1) ਅਤੇ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। 2.25 ਪੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਸਲ ਦਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1.50 ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਡੀਕਰਨ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ 1975 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. 14 ਦੁਆਰਾ, ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1.50 ਤੋਂ 2.20 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ 1000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਿਰਫ 23 ਅਗਸਤ, 1975 ਤੋਂ 2.00 ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿੱਚ

(1) ਇੱਕ ਆਈ.ਆਰ. 1976 ਪੀਐੱਚ ਐਂਡ ਹੈਰੀ, 1.

ਸਾਲ 1978 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰ. 2 ਦੁਆਰਾ 1978 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 22 ਦੁਆਰਾ 1978 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 22 ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2.20 ਤੋਂ ਰੁ. 3.00 ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ। ਇਸ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡੀਲਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ / *ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੁਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (2) ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਿਰਣੇ ਦੁਆਰਾ (2) ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਸੂਲੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 2.00 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਫੀਸਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ *ਮੈਸਰਜ਼ ਸ਼ਿਵ ਸ਼ੰਕਰ ਦਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (3) ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ *ਨਵਾਬਗੰਜ ਸੂਗਰ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ* (4) ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, 2 ਮਾਰਚ, 1981 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਯੋਗ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ CWP 5509/1981 ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ —
M/s. ਵਲੈਤੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਫਰਮ ਮੌੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕੀਟ (ਜਨਰਲ) ਰੂਲਜ਼, 1962 ਦੇ ਨਿਯਮ 29 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ, ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ / ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਫਰਮ ਨੇ ਵਧੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। *ਸ਼ਿਵ ਸ਼ੰਕਰ ਦਲ ਮਿਲਜ਼ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅੱਗੇ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੇ ਬਾਅਦ

- (2) ਏਆਈਆਰ 1980 ਐਸਸੀ 1008।
- (3) ਏਆਈਆਰ 1980 ਐਸਸੀ 1037
- (4) AIR 1976 S'C. 1152

1981 ਦੇ ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਐਕਟ ਨੰ. 7 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਨੋਟਿਸ (ਅਨੈਕਸਚਰ P.2) ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। 13178.20 ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਰਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਵਸੂਲੀ ਗਈ, ਇਸ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 23-ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਐਕਟ.

5. ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਡੀਕਰਨ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਮੌੜ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਟਰਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਮੂਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇਕੁਇਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। . ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਤੋਂ ਵਧੀ ਹੋਈ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਤੋਂ ਵਧੀ ਹੋਈ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬੰਧਤ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਨਿਆਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮੀਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਧਾਰਾ 23-ਏ ਦੀ ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

6. ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਸਾਰਾ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੀ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ: -

“ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 23 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਰਥਾਤ: -

'23-ਏ (1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ

Walaiti Ram Mahabir Parshad v. The State of Punjab and others
(S. S. Sandhawalla, C.J.)

ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਤੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸੂਲੀ ਅਤੇ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦਾ ਬੋਝ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪਜ ਦੇ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਵਸੂਲੀ ਅਤੇ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ?

- (2) ਦੀ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਮੁੱਖ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਫੀਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

- (3) ਜੇਕਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦਾ ਬੋਝ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪਜ ਦੇ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਬੋਝ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
- (4) ਜੇਕਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ * ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।
- (5) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕੀਟ (ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ) ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

ਹੁਣ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਸਾਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ: -

- (i) ਇਹ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਤੋਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦਾ ਬੋਝ ਅਜਿਹੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;
- (ii) ਇਹ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਪੱਟੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੋਝ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;
- (iii) ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦਾ ਬੋਝ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਦੀ ਰਿਫੰਡ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਪਏਗਾ;

(iv) ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ; ਅਤੇ

(v) ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਰਿਵੰਡ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

6. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ ਐਲ ਬੱਟਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 23-ਏ ਦੇ ਉਲਟ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੁਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 3 ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ ਰੁਪਏ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿਰਫ਼ 2 ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਾਧੂ ਫੀਸ ਨੂੰ ਵਿਵਹਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ - ਇਸ ਦੀ 10 ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵੇਧਤਾ ਹੈ। 3 ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵੇਧਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਿਚਲੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਫੀਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 3 ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ ਜਾਂ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੁਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੀਲਡ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 23-ਏ ਕਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹੇ ਬਿਨਾਂ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕੰਬਲ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਖਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

6-ਏ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਏ ਗਏ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਟ੍ਰਿਡ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗੀਰਥ ਦਾਸ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮ ਜ਼ੋਰਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੇਧ ਐਕਟ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 23-ਏ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਦੂਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। 3 ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੁਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਜਿਹਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 2. ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਦਾ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕਾਂ ਨੇ, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚੋਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 23-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਮੀਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।

Walaiti Ram Mahabir Parshad v. The State of Punjab and others
I
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਖਰੀਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“29(2) ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਖਰੀਦਦਾਰ ਤੋਂ ਇਸ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪਜ ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ।”

ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਦੋਂ ਕਿ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ 'ਤੇ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਆਮ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਵਜੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਣਗਿਣਤ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ 2 ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੁਣ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੱਧ ਪੁਰਸ਼ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਫੀਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਸੀ ਕਿ *ਸਿਵ ਸ਼ੰਕਰ ਦਾਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਤਮ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਿਫੰਡ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਟੂਰਿਸਟ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਲਈ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਅਗਲੇ ਪੁਰ - ਚੈਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ, ਇਹ ਛੋਟੇ ਸਿਰਲੇਖ ਜੋ ਉਹ ਅਸਲ ਭੁਗਤਾਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਵਪਾਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ। ਹਰ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਅਣਗਿਣਤ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡਣਾ ਔਖਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਥੋੜੇ ਇੱਕ ਮਿਕਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ”

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰੀਏ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਫੰਡ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿੱਥੋਂ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਫੀਸ ਵਸੂਲੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਅਣਪਛਾਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਧੀ ਹੋਈ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਵੱਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ

ਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਕੋਲ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧ-ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਸਿਰਫ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਚਾਨਕ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।

10. ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 23-ਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੀ ਵਾਧੂ ਫੀਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। 3 ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ. ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਭਵਿੱਖੀ ਵਸੂਲੀ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ *ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੁਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ* ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਰੀਟਰੋਜ਼ ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੂ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ *mcrLy* ਨਿਯਮ 29 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਪੱਟੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

11. ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਅਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਭਾਗੀਰਥ ਦਾਸ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਿਰਪੱਖ ਰਿਆਇਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 23-ਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਉਗਰਾਹੀ। ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਫੀਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਲਾਇਸੰਸਧਾਰੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਸਟੈਂਡ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ।

ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸਾਂ ਇਸ ਸੋਧ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

12. ਸ੍ਰੀ ਭਾਗੀਰਥ ਦਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ *ਆਰ.ਐਸ. ਜੋਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਅਜੀਤ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (5)* 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਪੱਕੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੁਣ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਡੀਲਰ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਕਸ ਵੀ। ਪਹਿਲਾਂ *ਅਸ਼ੋਕਾ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (6)* ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਸੰਕੁਚਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤ ਹੈ।

13. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 23-ਏ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। 3 ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਵਾਧੂ ਫੀਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਮੱਧਵਰਤੀ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨਿਆਪੂਰਨ ਸੀਨਆਸਣ ਵਜੋਂ ਇਸਦੀ

Walaiti Ram Mahabir Parshad v. The State of Punjab and others
 (S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਰਿਫੰਡ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੇ ਇਸ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਕੌਣ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਕੁਇਟੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖੋਂ, ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਕੋਲ ਹੀ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

14. ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇੜੀ ਜਿਹੀ ਵੱਡੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਅਸਮਰਥ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 29 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗੀਰਥ ਦਾਸ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕਾਂ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁੜ-ਵਿਕਰੀ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੌਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਮਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਵਿੱਚ

(5) 1977(4) SCC 98.

(6) ਏਆਈਆਰ 1971 ਐਸਸੀ 946.

ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਖਰੀਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲੀ ਹੰਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਖਰੀਦਦਾਰ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“ਐਸ. 106. ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਤੱਥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਨੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕੋਡਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਧਾਰਾ 23 ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

15. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਕਮਾਨ ਵੱਲ ਆਖ਼ਰੀ ਤੀਰ ਫਿਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਵੇਕਲੇ ਨਿਆਂਇਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖਾਈ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ *ਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਗੁਹਲਾ*, (7) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

16. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘੁਸਪੈਠ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਿਰਫ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਫਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ, ਅਜਿਹੀ ਘੁਸਪੈਠ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕੋਣ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਜਾਂ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪਿਛਾਖੜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚਲੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਬਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਡਿੱਗ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ *ਰਾਜ ਓਜ ਉੜੀਸਾ ਬਨਾਮ* ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, (8) ਜਿਸ ਦੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਜੇਕਰ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

17. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵੀ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਕੀ

(8) A.I.R. 1962 S.C.
945.

Walaiti Ram Mahabir Parshad u. The State of Punjab and others
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਬਚੀ ਵਾਧੂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ, ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ, ਸਟੋਅ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਆਰਡਰ ਸਿਰਫ ਅਸਥਾਈ ਸਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਮਾਂ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਆਸਾਨ ਢੰਗ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਜਿਹੇ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਠੋਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਜਾਂ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ।

18. ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗੇ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23-ਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ 1981 ਦਾ ਸੋਧਿਆ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 7, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

19. ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਜੇ.ਵੀ. ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ